

УКРАЇНА І СВІТ

УДК 347.9

Н. Голубєва,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУДОЧИНСТВО В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Світ вже давно живе онлайн. Не дивно, що й отримання різних сервісів в електронному вигляді від держави давно стало затребуваним у світі. З'явилися «електронні уряди», «електронні суди» тощо. Україна активно включилася в ці процеси, що вимагає як теоретичного осмислення, так і технологічного забезпечення.

До теми впровадження інформаційних технологій у судочинство під різними кутами зору зверталися такі вчені, як: О.В. Бринцев, А.Л. Паскар, І.О. Ізарова, В.В. Білоусов та ін.

Метою цієї статті є дослідження впровадження інформаційних технологій у судочинство в зарубіжних країнах та в Україні, зокрема проект «електронний суд».

У різних країнах по-різному відбувається «електронізація» судочинства.

Так, суд міста Чженчжоу провінції Хенань (Китай) вперше провів судовий процес із використанням популярного в країні інтернет-месенджера WeChat. Суддя і адвокати зв'язувалися через додаток з різних точок країни і записували голосові повідомлення для матеріалів справи. За допомогою цього месенджера китайська влада збирається прискорити розгляд адміністративних справ і знизити завантаженість судів [1].

В 2013 р. уряд Великобританії представив програму реформування системи кримінального правосуддя під назвою «Swift and Sure Justice» («Правосуддя швидке і невідворотне»),

в основі якої – максимальна діджиталізація судового процесу, або віддалене засідання суду в режимі телеконференції [2, 3]. Більш того, британські судді зможуть виносити вироки по Skype і Facetime, тобто приймати в онлайн-режимі рішення про взяття підсудного під варту, а також виносити вироки про позбавлення волі. Завдяки системі «живий зв'язок» судді зможуть виносити рішення на попередніх слуханнях, коли обвинувачені, адвокати і прокурори зобов'язані бути присутніми в залі засідань. Зокрема, мова йде про призначення застави за звільнення [4].

Просувається ідея електронного суду і в системі цивільного правосуддя Великобританії державною Радою з цивільного судочинства (Civil Justice Council). Так, у Лондоні триває робота над створенням єдиної системи онлайн-судів. Online dispute resolution system призначена для вирішення найбільш поширених цивільних позовів до 25 000 фунтів. З її допомогою можна отримати онлайн-роз'яснення, до якої категорії відноситься справа, а після цього система направляє відразу до судді, який вирішує спори онлайн. На трьох стадіях розгляду онлайн-спору сторони в будь-який момент можуть вдатися до примирливих процедур, про які комп'ютер буде їм невпинно нагадувати. У тому числі, нагадувати про це їм будуть підвищені судові мита – дешевше не сваритися. Розробники реформи планують наймати студентів-ю-

ристів, які за необхідності зможуть по телефону або особисто здійснювати «лікнеп» для громадян, які не вміють користуватися інтернетом [5].

Онлайн-суд буде також спиратися на «недовикористані» прецеденти, виділяючи дрібні позови в єдиному окружному суді за позовами до 10 000 фунтів стерлінгів. Це дасть поштовх для більш чіткого вирішення сімейних спорів. Також на інтернет-порталі онлайн-суду можна буде знайомитися з матеріалами справ, які знаходяться у провадженні [6].

Однак, Британська асоціація юристів, що спеціалізується на цивільних справах (The Association of Costs Lawyers), занепокоїлася через проект Online dispute resolution system, оскільки вирішення справ без залучення юриста принесе скоріше не економію, а збільшить навантаження на суддів. Адаже якщо раніше громадяни залучали юриста, щоб обґрунтувати суми своєї вимоги, а судді залишалися лише прийняти рішення про стягнення, то тепер всі питання оцінки належить вирішувати самому судді. Так, вже існуюча з 2001 року система онлайн-стягнення грошових вимог (Money Claim Online) для юридичних осіб виявилася складною для сторін, і користувачам все одно доводиться вдаватися до правової допомоги [7].

У Великобританії є навіть плани створити «мобільні суди» з онлайн-доступом до таким судів у громадських центрах, і навіть в школах та університетах [8]. Думаємо, що створення таких судів може перетворити судочинство в «побутову послугу».

Спрощуючи доступ до суду, потрібно не забувати, що правосуддя не може зводиться до «штампування» судових рішень. Судочинство не конвеєр, таке спрощення звернення до суду закономірно збільшить кількість справ, зростання судових помилок. Інформатизація судочинства не повинна перетворюватися на самоціль, а головні правові принципи повинні бути дотримані.

У РФ з 1 січня 2017 року набув чинності закон «Про внесення змін в окремі законодавчі акти Російської Федерації в частині застосування електронних документів у діяльності органів судової влади» від 23 червня 2016 року, який вніс поправки в усі процесуальні кодекси: кримінальний, цивільний, арбітражний та адміністративного судочинства, за рахунок яких учасники судових справ тепер зможуть направляти клопотання, заяви, скарги та додані до них докази в електронному вигляді – для цього буде необхідно завізувати документ електронним підписом і подати через спецформу на сайті суду [9]. Попередня процедура, що діяла тільки в арбітражних судах, передбачала направлення в суд лише відсканованих копій документів. Потім сторони представляли оригінали самому суду. Принциповим нововведенням, запровадженим поправками, стала можливість направлення в суд електронних документів з цифровим підписом. У таких документів немає оригіналів на папері [10].

Подача процесуальних документів в електронному вигляді до суду здійснюється в особистому кабінеті користувача на офіційному інтернет-порталі (www.sudrf.ru). Електронний документ, засвідчений підписом, створюється шляхом заповнення форми на сайті, у свою чергу, електронний образ документа створюється за допомогою засобів сканування у форматі PDF і також завіряється простим або кваліфікованим електронним цифровим підписом (далі – ЕЦП) [11].

Всі документи необхідно буде підписувати електронним підписом. При цьому отримувати ЕЦП не обов'язково, оскільки в якості ключа простого електронного підпису використовується обліковий запис фізичної особи ЄСІА (єдиної системи ідентифікації і аутентифікації, яка застосовується для доступу до порталу держпослуг). На всіх сайтах судів загальної юрисдикції з'явилася кнопка «звернутися до суду в електронному вигляді».

Через особистий кабінет користувачі зможуть отримувати копії судових актів, повідомлення, виклики до суду й інші документи у вигляді електронних документів. Судові рішення мають підписуватися тільки посиленим кваліфікованим електронним підписом.

Учасники судових розглядів отримають доступ до процесуальних документів в електронному вигляді, а також до відеозаписів процесів та їх розкладу (Мосміськсуд в якості пілотного вже чотири роки працює в системі електронного правосуддя). Спочатку Мін'юст розробляв законопроект, який передбачав, що всі електронні документи, котрі подають у суд учасники процесу, повинні бути підписані кваліфікованим електронним цифровим підписом. Ця ідея була розкритикована юристами як надто жорстка: далеко не всі мають такий підпис, а його отримання і обслуговування вимагають витрат [12].

У Литві учасники господарських спорів можуть користуватися публічним пошуком розкладу рішень, протоколів, розподілу справ, формувати і подавати суду електронні процесуальні документи, знайомитися з матеріалами справи, слухати аудіозаписи судових засідань. Крім того, реалізована можливість вести не тільки паперові, але й електронні справи. Всі матеріали такої справи зберігаються в електронній формі, сторони та суд складають і подають електронні документи, які розглядаються як оригінальні, якщо вони завірені електронним підписом. Якщо деякі докази в оригіналі є паперовими, вони переводяться в цифровий формат, а далі вже ведуться в електронній формі. Всі особи можуть робити це добровільно, зареєструвавшись на порталі електронних судових послуг. Професійні учасники судового процесу зобов'язані приймати документи і судові повідомлення, спрямовані їм за допомогою електронних засобів. Це обов'язок судових приставів, адвокатів, страхових компаній, державних і муніципальних, фінансових установ, нотаріусів. Цивільним процесуальним кодексом Лит-

ви визначено, що суд надає документи за допомогою засобів електронного зв'язку. Інші особи можуть приймати й надсилати процесуальні документи в електронному вигляді у добровільному порядку [13].

Активно розвиває цей напрямок і Норвегія. Так, за словами Генерального директора Судової адміністрації Королівства Норвегія Свен Маріус Урке, Норвегія займає 2-ге місце в використанні ІТ-технологій в державних сферах, у бюджеті на 2017 рік значні кошти закладені на впровадження електронно-цифрових технологій в судах. Зараз обмін документами в судах здійснюється поштою і через інтернет-портал. Електронний портал – це закрита система, тому використання електронно-цифрового підпису не вимагається. «Ми хочемо зобов'язати адвокатів користуватися тільки електронним порталом. Я сподіваюся, що через кілька років ми повністю перейдемо на електронну форму, адже зараз тільки 10 судів в Норвегії працюють з електронним форматом. На мою думку, основна проблема – це ментальність, а не технології. Необхідно змінити мислення суддів і учасників процесу. Адже у нас в Норвегії є судді, які сподіваються, що підуть на пенсію до того, як запрацює електронне судочинство, щоб не довелося вчитися», – зазначив Свен Маріус Урке [14].

Таким чином, країни, які впроваджують елементи електронного суду, в повній мірі не реалізували його (за винятком, мабуть, тільки Сінгапуру, де судочинство повністю здійснюється без паперових носіїв), тому під поняттям «електронний суд» можна мати на увазі різні технології, які застосовуються в судочинстві.

Багато які з них в Україні вже використовуються і показали свою ефективність.

Так, з 2012 року Державна судова адміністрація розпочала реалізацію пілотного проекту з розвитку електронного судочинства. Відповідно до затвердженого наказом ДСАУ від

07.09.2012 р. Тимчасового регламенту обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу визначена процедура подачі заявки про отримання процесуальних документів в електронному вигляді (в якості пілотних виступали 15 судів України) [15].

В Україні застосовується дистанційна участь сторони в судовому процесі за допомогою засобів аудіо- чи відеокommунікації. Так, у кримінальному процесі України вже не тільки є можливість, а й активно застосовується проведення відеоконференції з учасником судового процесу.

На сьогоднішній день «Кабінет електронних сервісів» (<https://kar.minjust.gov.ua/about>) передбачає можливість: 1) оплати судового збору онлайн (на офіційному веб-порталі Судова влада України (<http://court.gov.ua/>)); 2) отримання інформації щодо стадій розгляду судових справ (на офіційному веб-порталі Судова влада України (<http://court.gov.ua/>), передбачена можливість користувачів порталу перегляду/пошуку/друку інформації щодо стадій розгляду судових справ); 3) отримання інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень – <http://reyestr.court.gov.ua/> (Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22.12.2005 р.; Постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2006 р. № 740 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень»). Цей реєстр являє собою автоматизовану систему збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень; 4) надсилання процесуальних документів по електронній пошті учасникам судового процесу. Мається на увазі можливість отримувати процесуальні документи в електронному вигляді паралельно з документами у паперовому вигляді; 5) відправлення судової повістки у вигляді SMS-повідомлень; 6) отримання інформації стосовно перебування суб'єктів підприємницької діяльності (контрагентів, боржників, поручителів тощо) у процедурі банкрутства.

Тобто в учасників процесу є можливості використовувати блага електронного суду, однак не всі ще реалізовані, і не всі запущені програми широко використовуються. Так, можливість сторін і суду подавати процесуальні документи в електронній формі суттєво гальмується технічним оснащенням невеликих судів, а з іншого боку – неактивним отриманням електронного цифрового підпису учасниками процесу, навіть професійними, наприклад, адвокатами.

Активно розвивається проект «електронний суд» у Київському районному суді м. Одеси. Відправити електронний документ до суду можна, маючи доступ до Інтернету, зареєструвавши свою поштову скриньку на порталі судової влади за наявності електронно-цифрового підпису, адже тільки за умови наявності підпису електронний документ буде прийнятий і зареєстрований в суді. Перший етап – реєстрація в системі обміну електронними документами на офіційному веб-порталі «Судова влада». Другий – подача в суд вищезгаданої заявки за допомогою електронної скриньки, що створюється під час реєстрації на зазначеному офіційному порталі, на якому розміщена типова форма заявки.

У Київському районному суді зазначають, що значним плюсом проекту є залучення інших державних органів до комунікації з судом за допомогою електронних технологій. Зараз налагоджено обмін інформацією з органами юстиції, міграційної служби, прокуратури, виконавчої служби, поліції і експертними установами. На сьогоднішній день у Київському районному суді міста Одеси зареєстровано 2130 електронних справ [14].

Однак це лише одинична практика, що ще не має поширення.

Суттєвим гальмом впровадження нових можливостей «електронізації» є чинне законодавство. Стаття 74 ЦПК не передбачає можливості повідомлення або виклику осіб, які беруть участь у справі, ні СМС-повідомлен-

ням, ні шляхом направлення судової повістки і повідомлення по електронній пошті.

Процесуальні кодекси України не дозволяють подати позов до суду в електронному вигляді. У відповідності зі ст. 119 ЦПК позовна заява подається в суд у письмовій формі. Той експеримент, який проводиться, наприклад, у Київському районному суді України, спирається на Закони України «Про електронний цифровий підпис» та «Про електронні документи та електронний документообіг», але однозначної відповіді на питання про дотримання письмової форми документа для цілей судочинства в разі його створення в електронній формі та підписанні ЕПЦ немає.

Крім того, процесуальне законодавство не регламентує дії суду щодо формування матеріалів справи в електронному вигляді (доказів та інших документів), необхідно обов'язково формувати традиційну (паперову) справу. Наприклад, Тимчасовий регламент надіслання судом електронних документів учасникам судового процесу, кримінального провадження, затверджений наказом Державної судової адміністрації України 07.11.2016 р. № 227, визначає порядок надіслання учасникам судового процесу, кримінального судочинства процесуальних документів в електронному вигляді паралельно з документами у паперовому вигляді відповідно до процесуального законодавства. Тобто направлення документів в електронному вигляді є лише дублюванням паперового надсилання (щоб відповідати процесуальним кодексам).

Чинне процесуальне законодавство не передбачає можливості направлення суду апеляційної чи касаційної інстанції справи в електронному вигляді (навіть якщо вона все-таки існує поряд з традиційно сформованою справою).

Процесуальний закон не передбачає можливості направлення як стягувачу, так і органам виконавчої служби виконавчого листа в електронному вигляді.

Шляхи вдосконалення/впровадження електронного суду: 1. Термінове

внесення змін у процесуальні кодекси, які реалізують право подавати до суду позовні заяви, докази та інші документи в електронному вигляді, можливість формувати електронні справи, архіви, доступ суддів до матеріалів справи в разі отримання апеляційних і касаційних скарг, а також інші механізми впровадження електронного суду. 2. Вжиття заходів щодо інформування фізичних осіб про порядок отримання електронних підписів учасниками процесу. 3. Удосконалення програмного забезпечення електронного правосуддя: воно має бути функціональним, безпечним, ефективним для здійснення правосуддя, при цьому доступним та зрозумілим для споживача послуг. 4. Спільна робота з виконавцями судових рішень: перехід на електронний документообіг між ДВС (а також приватними виконавцями) і судом. 5. Перехід на електронний документообіг між судом і органами прокуратури, МВС, фіскальними органами і т. д. Державні органи повинні бути прямо зацікавлені в удосконаленні електронного судочинства, оскільки це значно заощадить державні кошти на тони паперу та витратних матеріалів. 6. Забезпечення судів України технічними засобами та працівниками, відповідальними за виконання функцій електронного правосуддя.

Без цих змін далі розвиватися електронне правосуддя не зможе. Наприклад, зареєстровані на сьогодні 2130 електронних справи у Київському районному суді м. Одеси не можуть існувати виключно в електронному вигляді. Для дотримання чинного законодавства в суді змушені дублювати всі електронні документи в звичайному паперовому вигляді для формування справи. Це ще раз підкреслює необхідність термінових змін у законодавстві [16].

Процесуальні основи для впровадження єдиної системи електронного суду у всіх судах України закладені у Проекті ЦПК Радою з питань судової реформи. Ці зміни можна назвати революційними щодо застосування

сучасних телекомунікаційних можливостей мережі Інтернет у цивільному процесі. Практично аналогічні положення містить і проект ГПК. У Проекті Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів від 23.03.2017 р. (далі – Проект ЦПК) [17] передбачено, що електронний документообіг між судами, між судом і учасниками судового процесу має забезпечити Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.

Для ефективної реалізації процесуальних повноважень розробниками змін до ЦПК передбачаються можливості звернення в суд, обміну документами, отримання інформації у віддаленому доступі з використанням інформаційних технологій. Зрозуміло, це фантастично економить час.

На відміну від проекту змін до ЦПК, який був розроблений Радою з питань судової реформи у 2016 році, коментований Проект ЦПК передбачає цілісну концепцію «електронізації» судочинства, на нашу думку, достатньо сучасну і прогресивну.

По-перше, передбачено розгляд справи за матеріалами судової справи в електронній формі. Порівняно з Проектом змін до ЦПК станом на березень 2016 року, коментований Проект ЦПК більшою мірою реалізував ідеї електронного суду, наприклад, цей Проект реалізовує ідею електронного суду в чистому вигляді з формуванням електронної справи як єдиної форми. За Проектом ЦПК 2016 року електронне діловодство в суді мало залишитися альтернативним традиційному паперовому діловодству. Проект ЦПК фактично передбачає, що має обов'язково формуватися справа в електронному вигляді, в тому числі для того, що в суд вищої інстанції вона відправлялася в електронному вигляді. Крім того, її зберігання в електронному архіві виключить можливість її втрати.

По-друге, передбачено обмін документами в електронній формі. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система забезпечує обмін документами: 1) між учасниками судового процесу та судом; особи, які зареєстрували офіційні електронні адреси, можуть подати документи в електронній формі виключно за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, з використанням власного електронного цифрового підпису; 2) суд направляє процесуальні документи учасникам судового процесу на їх офіційні електронні адреси; 3) між судами.

На відміну від попередньої редакції Проекту ЦПК (станом на березень 2016 року), коментований Проект передбачає, що процесуальні документи в електронній формі мають подаватися учасниками справи до суду шляхом заповнення відповідних форм процесуальних документів, затверджених Вищою радою правосуддя.

Зв'язаність виключно електронною формою документообігу виникає, якщо особа подає позов, апеляційну чи касаційну скаргу в електронній формі. У цьому випадку «позивач, особа, що подала скаргу, мають подавати до суду заяви по суті справи, клопотання та письмові докази виключно в електронній формі, крім випадків, коли судом буде надано дозвіл на їх подання в паперовій формі» (ч. 9 ст. 44 Проекту ЦПК).

Розробниками також пропонується змінити правила щодо направлення *судових повісток та копій документів на офіційну електронну адресу* у випадку наявності в особи офіційної адреси електронної пошти (ч. 6 ст. 129 Проекту ЦПК), а також ч. 13 цієї статті щодо направлення учаснику справи *текстових повідомлень* із використанням засобів мобільного зв'язку за наявності відповідної письмової заяви учасника справи і відповідної технічної можливості шляхом надсилання такому учаснику справи текстових повідомлень із зазначенням веб-адреси відповідної ухвали в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

При цьому редакція ст. 131 Проекту ЦПК припускає, що тільки в разі відсутності у адресата офіційної електронної адреси судової повістки, що адресовані фізичним особам, вручаються їм під розписку, а ті, що адресовані юридичним особам – відповідній службовій особі, яка розписується про одержання повістки.

Це можна трактувати так, що сам факт відсилання судової повістки адресату на офіційну електронну адресу вважається належним повідомленням.

По-третє, вводиться у ЦПК поняття «офіційна електронна адреса» – це електронна адреса, створена під час реєстрації в Єдиній судовій інформаційній (автоматизованій) системі. Професійні учасники цивільного процесу не дуже поспішають отримувати ЕЦП, залучатися до нововведень, але згідно з ч. 6 ст. 14 Проекту ЦПК «Адвокати, нотаріуси, приватні виконавці, державні органи, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання державного та комунального секторів економіки реєструють офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі в обов'язковому порядку. Інші особи реєструють офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі в добровільному порядку».

Ці норми видаються не тільки справедливими, але й прогнозуємо, що саме вони стануть рушійною силою, що «примусять» до поширення «електронізації» цивільного судочинства. Адже з наявністю саме офіційної електронної пошти Проект ЦПК пов'язує переважну більшість опцій «електронного суду».

По-четверте, допускаються документи, що підтверджують повноваження представників, в електронній формі.

По-п'яте, вводиться поняття «електронні докази». Кардинально змінений підхід до електронних доказів порівняно з Проектом ЦПК станом на березень 2016 року [18]. Електронні копії

документів, які існують у паперовому вигляді, за задумом розробників Проекту, не відносяться до електронних доказів.

Щодо форми судового рішення, згідно з ч. 8 ст. 260 Проекту ЦПК усі судові рішення викладаються письмово у паперовій та електронній формах. Судові рішення викладаються в електронній формі з використанням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи шляхом заповнення відповідних форм процесуальних документів.

Уточнено правила про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції (ст. 213 Проекту ЦПК).

Також передбачена система автоматизованого арешту коштів (ст. 15 Проекту ЦПК), яка забезпечує оперативне накладення арешту на грошові кошти, що знаходяться на банківських рахунках.

Виконавчі листи викладаються виключно в електронній формі. Так, згідно зі ст. 432 Проекту ЦПК «Виконання судового рішення здійснюється на підставі виконавчого листа, виданого судом, який розглядав справу як суд першої інстанції. Виконавчі листи викладаються в електронній формі з використанням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи шляхом заповнення відповідних форм процесуальних документів». Протягом п'яти днів після набрання судовим рішенням законної сили виконавчий документ вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів, а його копія надсилається стягувачу на його офіційну електронну адресу або, в разі її відсутності, рекомендованим чи цінним листом.

В електронній формі може бути подано: заяву про скасування рішення третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу (ст. 456 Проекту ЦПК); клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду (ст. 467 Проекту ЦПК); заяву про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу

(ст. 477 Проекту ЦПК); заяву про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду (ст. 486 Проекту ЦПК). Обсяг статті не дозволяє ґрунтовно проаналізувати всі ці положення.

Висновки:

1. Використання системи «електронний суд» можливо за наявності ЕЦП, «офіційної» електронної пошти.

2. Використання можливостей «електронного суду» за цими нормами є правом, а не обов'язком сторін, крім випадків: 1) якщо особа сама себе пов'язує електронним документообігом, подаючи позов, заяву в електронній формі; 2) одержання боржником, який має зареєстровану офіційну електронну адресу, процесуальних документів та інших випадків; 3) якщо учасником справи є особа, зазначена в ч. 6 ст. 14 Проекту ЦПК, яка зобов'язана мати офіційну адресу електронної пошти (адвокати, нотаріуси, державні органи тощо).

3. «Електронний суд» забезпечується Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою.

4. Документи не формуються самостійно, а шляхом заповнення форм процесуальних документів.

З точки зору науки необхідно ретельне осмислення поняття електронних доказів, процедури їх огляду та обстеження. До такого аналізу повинні бути залучені суддівське і адвокатське співтовариство.

Ключові слова: судочинство, інформаційні технології, електронний суд, електронні докази, проект ЦПК.

Статтю присвячено дослідженню впровадження інформаційних технологій у судочинство в зарубіжних країнах та в Україні, зокрема проект «електронний суд». Проаналізовано стан та сфери впровадження інформаційних технологій у судочинство деяких зарубіжних країн, а також чинне та перспективне законодавство України в цій сфері, виявлені найбільш суттєві проблеми.

Статья посвящена исследованию внедрения информационных технологий в судопроизводство в зарубежных странах и в Украине, в частности проект «электронный суд». Проанализированы состояние и сферы внедрения информационных технологий в судопроизводство некоторых зарубежных стран, а также действующее и перспективное законодательство Украины в этой сфере, выявлены наиболее существенные проблемы.

The article investigates the introduction of information technology in proceedings in foreign countries and in Ukraine, the project “e-court”. The state and the spheres scope of information technology in the proceedings of some foreign countries as well as existing and prospective legislation of Ukraine in this area, have been viewed in the article identifying the most significant problems.

Література

1. Удаленный суд [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://saling.livejournal.com/1661893.html>

2. Удаленное правосудие [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zib.com.ua/ru/125641-v-velikobritanii-provedut-cirovnyu-sudebnyu-reformu.html>

3. У Великобританії можна буде брати участь в судовому засіданні, не виходячи зі свого будинку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://kievskiyud.od.ua/press-department/all-news/3332-u-velikobritaniji-mozhna-bude-brati-uchastv-sudovomu-zasidanni-ne-vikhodyachi-zi-svogo-budinku>

4. Британские судьи смогут выносить приговоры по Skype и Facetime [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://pravo.ru/interpravo/news/view/137882/>

5. Английское онлайн-правосудие расширит границы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://legal.report/article/07102016/anglijskoe-onlajn-pravosudie-rasshirit-granicy>

6. В Великобритании будет работать онлайн-суд. Я и закон [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://yaizakon.com.ua/v-velikobritanii-budet-rabotat-onlajn-sud/>

7. Британское онлайн-правосудие попало под критику [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://legal.report/article/11032016/britanskoe-onlajn-pravosudie-popalo-pod-kritiku>

8. У Великобритании появится онлайн-суд для рассмотрения недорогих денежных споров [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pravo.ua/news.php?id=0055300>

9. Президент разрешил выносить приговоры в электронном виде [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pravo.ru/news/view/130574/?cl=DT>

10. Порядок электронного обращения в арбитражные суды определит Судебный департамент [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://zakon.ru/discussion/2016/12/20/poryadok_elektronного_obrascheniya_v_arbitrazhnye_sudy_opredelit_sudebnyj_departament_vs_otmenil_po

11. Утверждены правила подачи документов в суды общей юрисдикции в электронном виде [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://rapsinews.ru/judicial_news/20161228/277461665.html

12. Присяжные в районных судах и электронные документы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://zakon.ru/discussion/2016/6/8/prisyazhnye_v_rajonnyh_sudah_i_elektronnye_dokumenty_gosduma_pri_nyala_zakonoproektu_reformiryuschi

13. Электронный суд в Украине: возможности, проблемы, перспективы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://sud.ua/newspaper/2016/04/04/89028-elektronnij-sud-v-ukraine-vozmozhnosti-problemi-perspektivi>

14. У Київському районному суді м. Одеси відбулася презентація впровадження електронного судочинства для представників Норвегії та Боснії і Герцеговини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://kievskisud.od.ua/press-department/all-news/3439-u-kijivskomu-rajonnomu-sudi-m-odesi-vidbulasya-prezentatsiya-vprovadzheniya-elektronного-sudochinstva-dlya-predstavnikov-norvegijita-bosniji-i-gertsegovini>

15. Документи из суда уже можно получать по электронной почте [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://zib.com.ua/ru/13004-dokumenty_iz_suda_uzhe_mozhno_poluchat_po_elektronnoy_pochte.html

16. Чванкін С.А. Успіхи та проблеми впровадження проекту «Електронний суд» в Київському районному суді м. Одеси / С.А. Чванкін // Науково-практична конференція «Судова реформа в Україні : реалії та перспективи» (м. Київ, 18 листопада 2016 року). – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України. – С. 397–403.

17. Проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів від 23.03.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415

18. Проект ЦПК України станом на березень 2016 року був проаналізований у наступній праці : Голубева Н.Ю. Процесуальні основи впровадження електронного суду (обзор перспективного законодавства) // Вісник Асоціації слідчих суддів України. – 2017. – № 1 (2). – С. 42–48.